

Welkom in het Vredesbos!

Het Hasseltse Vredesbos

Sinds 9 november 2008 groeit hier het Vredesbos. Dit bos bouwt verder op de traditie van het aanplanten van vredesbomen na het beëindigen van een oorlog.

Dit project werd gerealiseerd door de stad Hasselt, in samenwerking met de Vereniging voor Bos in Vlaanderen en Natuurpunt.

Vijftien bombardementen herschiepen de omgeving van het station tot een maanlandschap vol bomkraters. Vandaag zijn de restanten van deze kraters nog steeds te zien. [foto: T. De Bie]

Tapijtbombardement

Eén van de bevelhebbers van de bombardementeskaders was Majoor Haig. Hij verklaarde achteraf hoe gerichte bombardementen toch op betrekkelijk grote schaal schade kunnen aanrichten: het principe van de "tapijtbombardementen". Hierbij wordt een doel van twee hectaren overvlogen door een over vele hectaren uitgespreide vliegtuigformatie. In het geval van Hasselt waren dit maar liefst 198 B-26 bommenwerpers en 32 P-47 gevechtsvliegtuigen-bommenwerpers. Wanneer de bevelhebber, die in het midden vloog, het doelwit in het vizier kreeg, gaf hij aan alle toestellen tegelijk het bevel de bommen te droppen.

De vernieling van het doel was een feit, maar heel wat randverwoesting was onvermijdelijk. Hoe catastrofaal de schade aan het spoorcomplex en de omliggende werkplaatsen in Hasselt was, kan men nu nog lezen in de dossiers van de NMBS.

Luchtfoto (2e van rechts): Hasseltse rangeerstation (8 april '44)

Van maanlandschap naar unieke biotoop

In de loop der jaren verdween een groot deel van de bomkraters. Toch blijven er tot op vandaag nog zo'n 115 bestaan. Door de bominslag is de bodem samengedrukt

en waterhoudend geworden.

Hierdoor ontstonden (periodiek droogvallende) poelen, die een rijke biodiversiteit herbergen.

[foto: T. De Bie]

De bomkraters vulden zich in de loop der jaren met water en herbergen een unieke soortenrijkdom.

Vilda • R. Verlinde

V.U.: Herman Reynders, burgemeester van Hasselt, Groenplein 3500 Hasselt.

Oorlogslittekens

Paasdagen, 1944

In aanloop naar D-Day viseerden "friendly fires" de Europese spoorwegen, in een poging de Duitse troepen te stoppen. België had in die tijd het meest ontwikkelde spoorwegennet ter wereld en kreeg het zwaar te verduren.

Het Hasseltse knooppunt was van vitaal belang en werd dan ook massaal gebombardeerd door Amerikaanse gevechtsvliegtuigen. Tussen 8 april en 28 mei vonden er 15 bombardementen plaats. Vijf aanvalsgolven waren specifiek gericht op het rangeerstation. In Hasselt en Kuringen werden 107 burgers gedood, 144 mensen raakten gewond. Ook de materiële schade was enorm: 454 huizen werden totaal vernield of zwaar beschadigd.

Welkom in het Vredesbos!

Klimaat... een steeds heter hangijzer

Dit Vredesbos is niet alleen een symbool tegen oorlog, maar bindt ook de strijd aan met het broeikaseffect. De dreigende klimaatverandering is immers een feit. Sinds 1906 is de temperatuur op aarde 0,7°C gestegen en het peil van de oceanen met 10 tot 25 cm toegenomen.

Broeikaseffect

De aarde warmt op door zonnestrallen en geeft deze warmte terug af onder de vorm van infrarode straling. Broeikasgassen (o.a. CO₂) houden een deel van deze straling binnen de atmosfeer. Zonder dit natuurlijk broeikaseffect zou het op aarde veel te koud zijn.

Menselijke activiteiten brengen sinds de Industriële Revolutie echter enorme hoeveelheden extra broeikasgassen in de atmosfeer. Hierdoor warmt de aarde steeds verder op! Vooral de verbranding van fossiele brandstoffen, waarbij enorme hoeveelheden CO₂ vrijkomen, is hiervoor verantwoordelijk. Deze brandstoffen worden gebruikt voor het verwarmen van huizen (stookolie), het aandrijven van motoren (benzine en diesel voor auto's, steenkool,...) en het opwekken van elektriciteit. Bovendien komt ook door ontbossing heel wat CO₂, opgeslagen in de bomen en de bosbodem, in de lucht terecht.

Een warmer klimaat is toch plezant!?

In ons land zullen veel mensen het fijn vinden als het wat warmer wordt. Die temperatuursstijging gaat echter gepaard met een aantal minder aangename gevolgen...

Er bestaan heel wat verschillende scenario's over de verder te verwachten klimaatverandering. Toch zijn de meeste wetenschappers het over de grote lijnen eens. Men verwacht een toenemend aantal orkanen, een tekort aan drinkwater, een stijging van de zeespiegel, een grotere verspreiding van ziektes als malaria, het uitsterven of

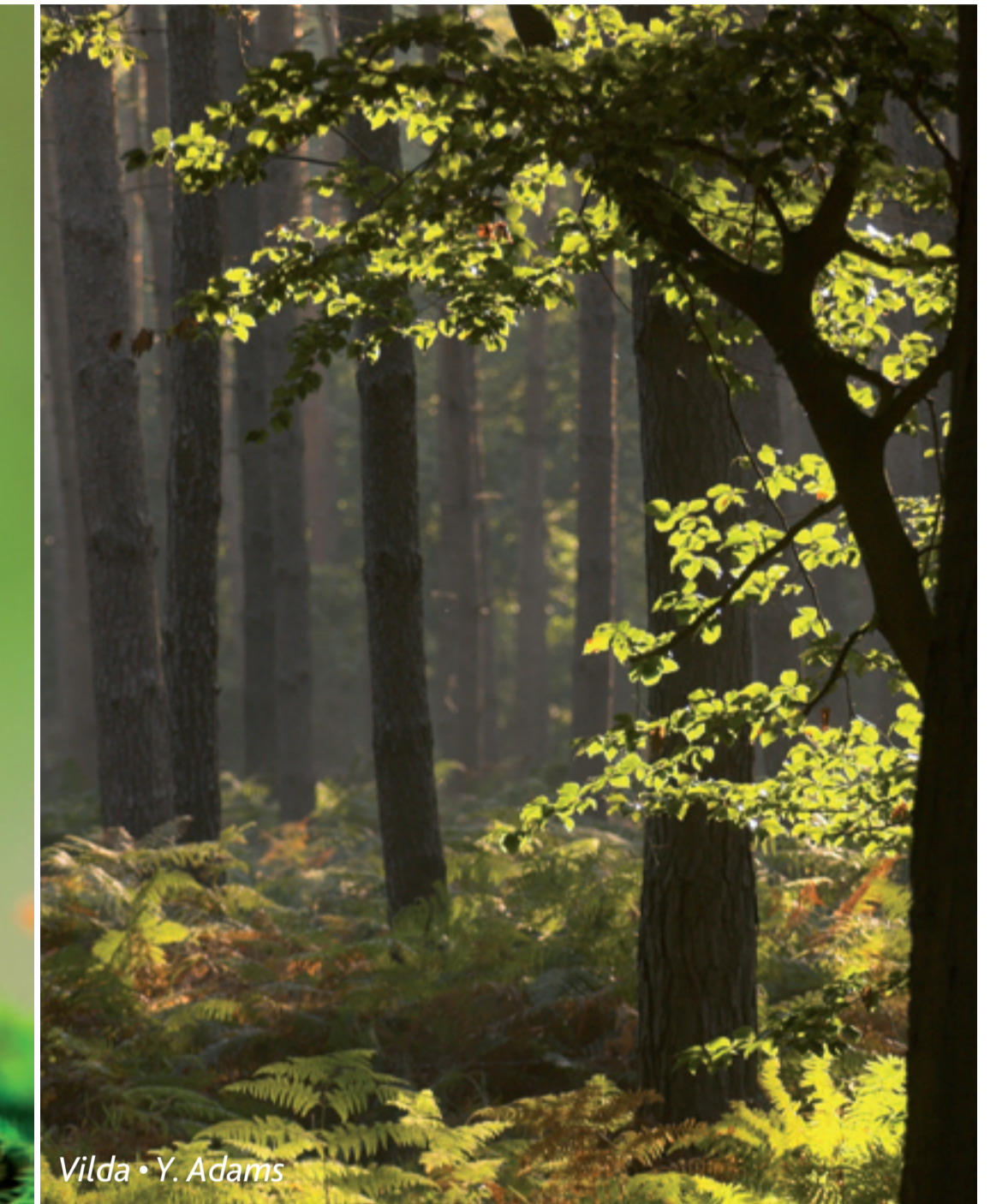

de migratie van sommige dier- en plantensoorten,... En hoewel het rijke Noorden de grootste vervuiler is, zullen de ontwikkelingslanden de zwaarste gevolgen dragen.

Ook fauna en flora lijden onder de klimaatopwarming. Zo worden bijvoorbeeld de amfibieën bedreigd door de hogere temperaturen. In de zomer bouwen ze een vetreserve op, die ze nodig hebben om de winterslaap door te komen en daarna de tocht naar water (om er te paren en eitjes te leggen) te kunnen maken. Te warme winters verstoren die winterslaap, waardoor ze deze reserves te vroeg nodig hebben. Hierdoor verzwakken ze snel en zijn ze vatbaarder voor infecties. Veel amfibieën overleven dan ook de winter niet.

Het vredesbos in Hasselt draagt zijn 'boompje' bij

Bossen zijn natuurlijke CO₂-filters: via het proces van fotosynthese slaan bossen onder invloed van zonlicht CO₂ op in hun biomassa. Hierbij geven ze ook nog eens zuurstof (O₂) af, waardoor ze ook wel "groene longen" genoemd worden. Daarnaast bieden bossen ook verkoeling bij warm weer, houden ze de bodem intact bij zware stormen, filteren ze fijn stof en bufferen ze wind en regen. Het Vredesbos biedt bovendien een goede overwinteringsplaats voor de amfibieën die in de poelen leven. De hoge luchtvochtigheid en de aanwezigheid van kreupelhout maken van het Vredesbos een ideale schuilplaats.

Welkom in het Vredesbos!

Paradijs voor amfibieën

De bomkraters herbergen een zeldzame ecologische weelde. Ze vormen een ideale voortplantingsplek voor verschillende soorten amfibieën, onder andere omdat vissen niet goed gedijen in periodiek droogvallende poelen.

De combinatie van permanente en droogvallende poelen en een structuur- en soortenrijk grasland maakt van Tommelen een ideale biotoop voor juffers en libellen.

Het groene kikker-complex (*Pelophylax esculenta synklepton*) bestaat uit twee soorten: de meerkikker (grote groene kikker) en de poelkikker (kleine groene kikker), die als paren hybriden kunnen vormen: de bastaardkikker (middelste groene kikker). In de natuur kunnen hybriden zich zelden voortplanten, maar deze bastaardkikker kan dat wel. [foto: Vilda • R. Verlinde]

Allemaal beestjes

Naast de bruine en de groene kikker en de gewone pad, komen er ook drie soorten salamanders voor: de kleine watersalamander, de alpenwatersalamander en de zeldzame kamsalamander.

Ook de bedreigde bruine winterjuffer en de grote keizerlibel vinden hier hun plaatsje. Daarnaast vinden 15 verschillende soorten dagvlinders, zoals het icarusblauwtje, het boomblauwtje, het bruin en oranje zandogje en het geelsprietdikkopje een habitat in Tommelen.

B(l)oeiende poelen

Ook op het vlak van flora bieden de kraters een schat aan biologische diversiteit. Aangezien de poelen onderling sterk variëren in allerlei belangrijke ecologische variabelen, zorgen ze elk voor sterk verschillende levenscondities. In het volledige gebied zijn reeds meer dan 200 plantensoorten geteld. Pronkstukken hierbij zijn kruipende moerasweegbree, drijvend fonteinkruid, moerashertshooi en loos blaasjeskruid.

Gewone pad (*Bufo bufo*)

Vilda • Y. Adams

Bruine kikker (*Rana temporaria*)

Vilda • R. Verlinde

Vilda • R. Verlinde

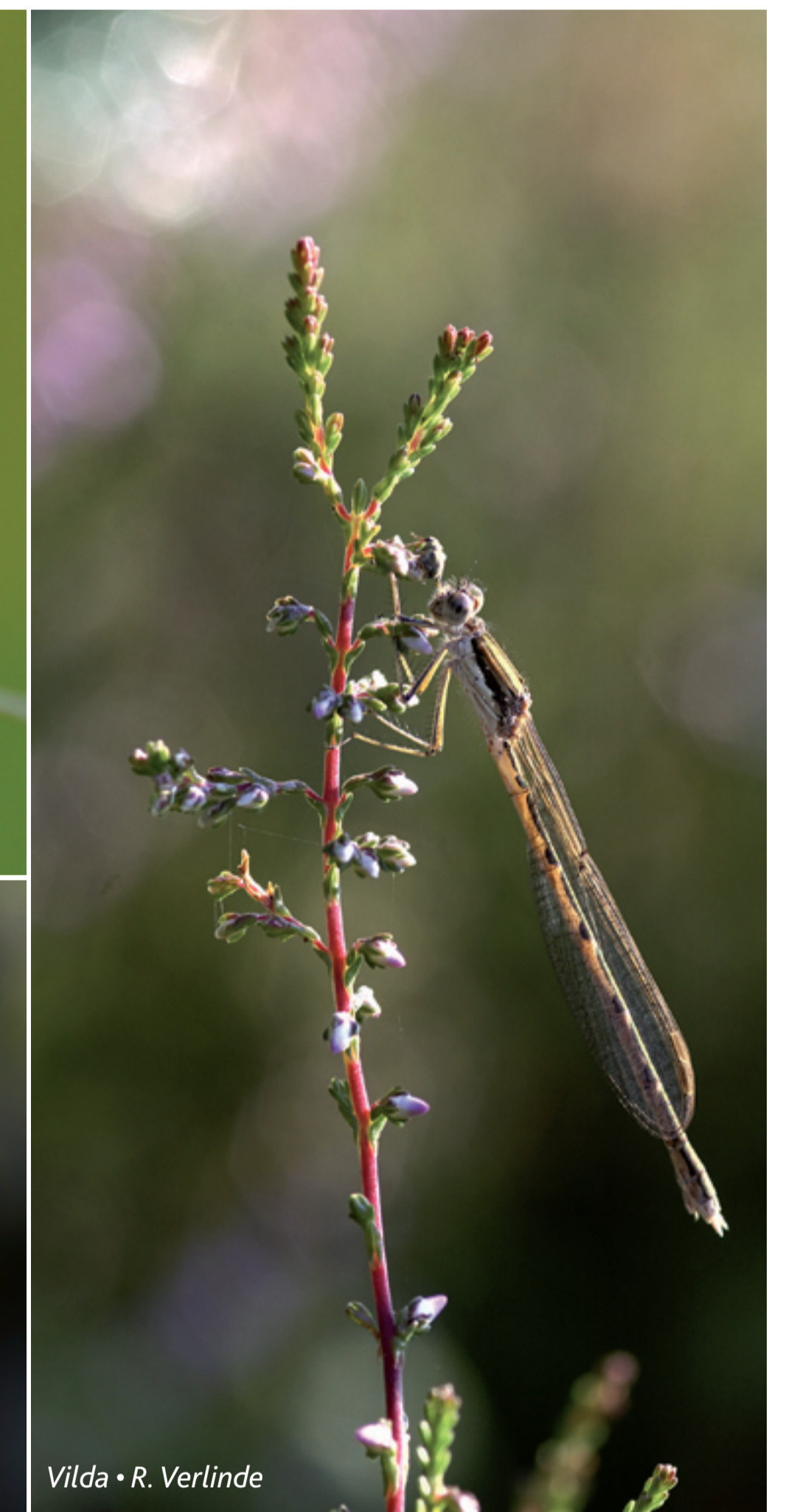
Vilda • R. Verlinde

Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*)

Alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*)

Vilda • R. Verlinde

Vilda • R. Verlinde

Vilda • R. Verlinde

Vilda • R. Verlinde

Vilda • Y. Adams

Icarusblauwtje • Waterdrieblad • Grote keizerlibel • Bruine winterjuffer • Kruipende moerasweegbree

Dit natuurgebied wordt beheerd door Natuurpunt
Vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen

Coxiestraat 11 • 2800 Mechelen • info@natuurpunt.be • www.natuurpunt.be